

З графіку видно, що облікова ставка з 2002 по 2013 рік була відносно стабільною, а от з 2014 року відбувся значний її стрибок аж на 7,5 %. На нашу думку це пов'язано насамперед з нестабільною ситуацією в країні, реформуванням банківської системи та недовірою вкладників до банків в результаті нестабільної ситуації в державі.

В умовах трансформаційних змін в економічній ситуації України НБУ старається підлаштовувати банківську систему під банківські системи інших країн. Але в даній ситуації, яка склалася в нашій країні розробити ефективну процентну політику досить складно, адже вона не підвладна діючим економічним правилам. Тому банківську систему, зокрема в частині облікової ставки, адже від неї залежить прибуток банків, а отже і їх стабільність, потрібно підлаштовувати не лише під стандарти розвинених країн, а й під нестабільність військової ситуації в країні.

Перелік посилань:

1. Журавка Ф. Я. Дисконтна політика НБУ як інструмент реалізації валютної політики держави.
2. Історія економічних учень : підручник : у 2 т. / [В. Д. Базилевич, Н. І. Гражєвська, П. М. Леоненко та ін. ; за ред. Базилевича В. Д.]. – [2-ге вид.]. – К. : Знання, 2005. – Т. 1. – 2005. – 567 с.
3. Облікова ставка [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua>

ОЦІНКА ДЕРЖАВНОЇ АГРАРНОЇ ПІДТРИМКИ УКРАЇНИ ЗА МЕТОДИКОЮ ОЕСР

*О.Д. Радченко, к.е.н., доцент
 ННЦ «Інститут аграрної економіки», м. Київ*

2015 року Україна підписала дорожню карту з реалізації Меморандуму щодо посилення співпраці з Організацією економічного співробітництва (ОЕСР). Організація надає урядам країн рекомендації по вивченню, розробці та покращанню соціально-економічної політики. Вона ставить за мету посилювати економіку країн-членів, просувати ринкову економіку та представницьку демократію, розвивати вільні ринки, сприяти зростанню.

Починаючи з 1987 року, ОЕСР вимірює сільськогосподарську підтримку з обґрунтуванням критеріїв класифікації та методу обчислення [4]. Показники підтримки, пов'язані з сільськогосподарською політикою, конкретизують зміст і інтерпретацію концепції підтримки.

Діюча класифікація ОЕСР (табл. 1) щодо заходів сукупної підтримки, пов'язаних із здійсненням державної політики сільського господарства, вперше була представлена у виданні 1999 р., передбачає групування засобів державної політики на трансферти: виробникам (PSE); споживачам (CSE) і послуги загального призначення для сільського господарства (GSSE).

Таблиця 1 – Заходи сукупної підтримки сільського господарства за методологією ОЕСР у 2010-2015 рр., млн дол.

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015
PSE	Оцінка підтримки виробника					
OECD	249378.90	262840.53	270316.26	252918.49	247678.80	211982.25
Ukraine	2035.11	-745.30	559.65	-1395.82	-3095.76	-1823.59
GSSE	Оцінка підтримки послуг загального призначення					
OECD	43749.53	46252.28	44616.26	47893.98	43590.79	39559.39
Ukraine	613.29	675.75	774.79	657.16	293.35	114.87
CSE	Оцінка підтримки споживача					
OECD	-91476.41	-87703.13	-95692.60	-74292.15	-72571.82	-75746.04
Ukraine	-528.00	776.24	758.89	1501.16	2981.77	1763.0
TSE	Сукупна підтримка сільського господарства					
OECD	336625.71	356891.56	363957.77	351840.01	339838.59	282226.33
Ukraine	2648.40	-69.55	1334.44	-738.66	-2802.40	-1708.72

Джерело: [2].

В Україні сільське господарство є одним з найбільших реципієнтів державних субсидій. Але, за висновками ОЕСР [1], є явні прорахунки у виборі та здійсненні політики підтримки сільського господарства. Підтримка сільського господарства України через фіскальні інструменти за період 2010-2015 рр. досить непослідовна. Так, пряма підтримка (бюджетні субсидії) значно втратила свої позиції, коли у структурі загальної підтримки займала 21,7 %, до рівня 2015 року, коли її част-

ка склала 15 %. Відповідно, зросла частка податкових пільг (за рахунок спецрежимів ПДВ), одержуваних з бюджету – до 75,7 % у 2015 році.

У довгостроковому періоді рівень підтримки виробників суттєво коливається в залежності від змін ринкової ціни. Оцінка підтримки виробників (PSE) у 2015 році, як і у попередніх періодах, продовжує мати від’ємне значення, Україна у цьому аспекті виняткова з 49 досліджуваних ОЕСР країн, оскільки рівень вітчизняних цін через внутрішні політичні та організаційні обмеження відрізняється від міжнародних. Тому рентабельними у сільському господарстві є переважно галузі та види експортноорієнтованої продукції. Щорічно за період 1995-1997 рр. та 2012-2015 рр. загальний PSE становив -1,78 та -29,3 млрд грн відповідно. Так, для 2015 року оцінка підтримки у -39,8 млрд грн сформувалася за рахунок -54,2 млрд грн підтримки на основі вихідних товарних потоків, 20,3 млрд грн виплат на вхідні товарні потоки і 4,0 млрд грн виплат поточному виробництву [1].

Разом з тим, очевидною ознакою посилення значущості державної підтримки сільського господарства в Стратегії «Європа-2020» виступають додаткові заходи підтримки, здійснювані в ЄС. Зокрема в 2015 р. Єврокомісія розглянула екстрені заходи для підтримки галузі, та виділила додаткові кошти. Однак, факт повної лібералізації цієї сфери призвів до того, що виробництво вийшло з-під контролю, фермери виробляють більше, а ціни падають і без додаткових інструментів це загрожує для ЄС руйнівними наслідками. Тому законодавець ЄС доручив Європейській комісії оцінити ефективність прямих виплат. Встановлено [3], що діюча методологія не дає чіткого визначення цілей і показників для необхідних вимірювань, не вирішує проблему ідентифікації ефективності виплат; не дає можливості оцінити бюджетну підтримку за видами платежів.

Ці проблеми свідчать про недостатність теоретичного обґрунтування заходів державної підтримки і слабку кореляцію з практикою як на Україні, так і у ЄС. Але оскільки вітчизняна політика підтримки сільського господарства знаходиться в значно гіршому стані, ніж зарубіжна, то у розробці теоретичних підходів до удосконалення політики державної підтримки треба виробити таку політику державної підтримки, щоб працювала з випередженням, моделювала ситуацію у галузі, а не лише по факту констатувала втрати і неефективність.

Перелік посилань:

1. *Agricultural Policy Monitoring and Evaluation 2016* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/agriculture-and-food/agricultural-policy-monitoring-and-evaluation-2016_agr_pol-2016-en#.WOU4QbhMTHw#page1
2. *Agricultural support estimates (Edition 2016)* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.oecd-ilibrary.org/agriculture-and-food/data/oecd-agriculture-statistics/agricultural-support-estimates-edition-2016_83ff9179-en?isPartOf=/content/datacollection/agr-data-en
3. *Koester Ulrich. The use of CAP impact indicators for policy evaluation* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://capreform.eu/the-use-of-cap-impact-indicators-for-policy-evaluation-2/>
4. *Methodology for the measurement of support and use in policy evaluation* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.oecd.org/agriculture/agricultural-policies/1937457.pdf>

ДО ПИТАННЯ ФІНАНСУВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ В УКРАЇНІ

І.В. Решеvecь, аспірант

*Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президенті України*

Діяльність політичних партій як важливих елементів політичної системи суспільства викликає не лише практичний інтерес, а й потребує ретельного теоретичного осмислення. Оскільки партії є виразниками політичної волі громадян у процесі формування та здійснення державної влади, законодавча регламентація їх фінансування вкрай важлива. Фінансування партій впливовими спонсорами – одна з найбільших проблем української політичної системи. Державне фінансування та жорсткий контроль за витратами політичних сил може допомогти її вирішити.

Один з найпотужніших викликів, які стоять перед нашим парламентом – необхідність урегулювати питання фінансування політичних партій. Адже досі проблемою залишається те, що, пройшовши до Верховної Ради, політичні сили часто виконують не передвиборчі обіцянки, а відпрацьовують фінансові зобов’язання перед олігархами, з чиїх кишень годуються. Щоб розірвати замкнене коло, вважають експерти, всі питання щодо фінансування політичних партій потрібно врегулювати на законодавчому рівні. Це стосується, зокрема, й обов’язкового прозорого звітування політичних сил про отримані та витрачені кошти, у тому числі, якщо йдеться про гроші, отримані від спонсорів.